

Ainevaldkond „Kunstiained”

Kunstipädevus

Põhikoolis on kunstivaldkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks kujundada õpilastes eakohane kunstipädevus: suutlikkus mõista kunstide mitmekesisust, arutleda kunsti ja muusika teemadel; väärtustada lähiümbruse, Eesti ja maailma kultuuripärandit; näha eri ajastute ja nüüdisaja kultuuri suhet; kasutada kunsti ja muusika väljendusvahendeid isiklikuks ja kollektiivseks loominguliseks tegevuseks, väärtustada enda ja kaaslaste loomingut.

Kunstivaldkonna ainete õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab enda loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
- 2) kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb eakohaste kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle, oskab kujundada oma arvamust ning väljendada kunsti abil emotsioone;
- 3) väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb nii individuaal- kui ka koostööprojektides ning peab tähtsaks lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
- 4) märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib erinevaid kultuurinähtusi;
- 5) väärtustab ja hoiab Eesti ning siin elavate rahvusvähemuste kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, seostab kunsti ja kultuuri ning teaduse ja tehnoloogia arengut nii minevikus kui ka tänapäeval;
- 6) omab ülevaadet kunstivaldkonnaga seonduvatest elukutsest, ametitest ja edasiõppimise võimalustest.

Ainevaldkonna õppeained ja nende maht

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika, mis on kohustuslikud kõikides põhikooliastmetes. Kunsti ja muusikat õpitakse 1.–9. klassini.

Kunstivaldkonna õppeainetes taotletavate õpitulemuste ja õppesisu koostamisel on aluseks võetud arvestuslik nädalatundide jagunemine kooliastmeti ja aineti alljärgnevalt.

I kooliaste

kunst 1. – 3.klass 1, 5 nädalatundi igas klassiastmes

muusika – 1. – 3.klass 2 nädalatundi igas klassiastmes

II kooliaste

kunst – 4.klass 2 nädalatundi, 5.klass 1 nädalatundi, 6.klass 1 nädalatundi

muusika – 4.klass 2 nädalatundi, 5.klass 1 nädalatundi, 6.klass 1 nädalatundi

III kooliaste

kunst – 7.klass 1 nädalatundi, 8.klass 2 nädalatundi

muusika – 7. – 9.klass 1 nädalatund igas klassiastmes

Õppeainete nädalatundide jagunemine kooliastmeti määratakse kindlaks kooli õppekavas arvestusega, et taotletavad õpitulemused ja õppe-kasvatuseesmärgid on saavutatavad.

Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Kunstide valdkonna aineid põhikoolis ühendab tähelepanu loovuse ja eneseväljendusoskuse arendamisele ning tervikliku maailmapildi kujundamisele. Kunstide kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas.

Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Arendatakse mõtlemise paindlikkust ning avatust kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetab toimetulekut kiiresti muutuv ja mitmekultuurilises maailmas.

Praktiline kunstidega tegelemine arendab õpilase tundemaailma, intuiivset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist teistes õppeainetes, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiivse poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab läheneda loovalt probleemidele ning väärtustada erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

- 1) teadmised kunstidest (analüüs);
- 2) erinevate kunstide seostamine (süntees);
- 3) ainealane (verbaalne) keel;
- 4) loominguiline eneseväljendus (loomine, esitamine);
- 5) kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
- 6) oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
- 7) kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

Õppesisu käsitlemisel teeb aineõpetaja valiku, arvestades, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkondlikud ning ainepädevused on saavutatavad.

Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Kunstivaldkond võimaldab kujundada kõiki üldpädevusi igapäevases õppetöös nii teooria kui ka praktiliste tegevuste kaudu. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushoiakute ja -hinnangute – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes loob oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega sobiliku õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist. Üldpädevuste kujundamisel on oluline kooli ning kodu koostöö.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kunstivaldkonna õppeainetes rõhutatakse kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi õppija identiteedi osana. Tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitletavate teemade, analüüsitavaate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ning esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguiline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti ja muusikat eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist kõikidesse infokanalitesse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, loovtööd, arutlused ja esitlused, ühismuuseumitsemine, ühistes kunstiprojektides ning valdkondlikes ja valdkondadeülestes õppeprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ning aitavad väärtustada üksteise toetamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjuvad õpilased oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamustest lugu pidama. Kunstiained teadvustavad inimese kui keskkonna kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus. Pidev tagasiside andmine ja eneseanalüüsi oskuse arendamine aitavad tunda õppida oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset minapilti. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainek ja sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti.

Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide kaudu, mis võimaldavad õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes olukordades. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest jms rääkimine, kasutades kirjelduses nii korrektset emakeelt kui ka ainespetsiifilist terminoloogiat. Tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskust ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunsti- ja muusikateemaliste referatiivsete ning loovtööde koostamine eeldab oskust mõista teabetekste ning suunab kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (tekst, joonis, skeem, tabel, graafik jms). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tunda neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides“ sõnumeid ühest keelest teise.

Ettevõtlikkuspädevus. Vajalike oskuste kujunemist toetavad kunstiainetes individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ning probleemipõhised ülesanded ja õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaeluga. Kunstiainetes väärtustatakse uuenduslikke ning loovaid lahendusi. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada erinevaid ideede väljendamise ja esitlemise võimalusi, valides leidlikult sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima ja analüüsima, vastutama tööde lõpetamise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus. Kunstiainetes rakendatavate ülesannete lahendamiseks tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse kasutama kunstimõisteid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama sümboleid. Kunstiterminoloogias kasutatakse matemaatika ja tehnoloogia sõnavara ja mõisteid. Loomeülesandeid täites õpitakse kasutama tehnoloogiavahendeid ning innovaatilisi lahendusi, mõistma teaduse ja tehnoloogia rolli muusika ning kunsti arengus.

Kunstiainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Nüüdisaegne kultuur on interdistsiplinaarne. Kunstiained on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse

valdkondade ning oma ajastu mõtteviisiga. Kunsti aineseks on inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm erinevates avaldumisvormides. Teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstivaldkonna õppeainete loomulik osa ning valdkondadeüleseks lõiminguks on palju võimalusi.

Eri kultuuridega tutvutakse paljudes teiste valdkondade õppeainetes (keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus) ning kujundatakse seeläbi väärtushoiakuid ja teadvustatakse maailma kultuurilist mitmekesisust. Kunstiainetes keskendutakse võrreldes teiste õppeainetega kontsentreeritumalt kultuuridevahelise dialoogi mõtestamisele ja loovuse kasutamisele nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana.

Mitmes ainevaldkonnas – keeltes ja kirjanduses, matemaatikas, tehnoloogias, kehalises kasvatuses – kasutatakse kunstiainetega kattuvaid mõisteid (nt kompositsioon, struktuur, mõõdud, nurgad, geomeetriselised kujundid, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jms).

Kunstivaldkonna õppeainetes toetatakse teistes õppeainetes omandatud teadmistele, samas süvendatakse ja visualiseeritakse neid teadmisi. Praktiliste tegevuste kaudu kujundatakse arusaama, et teadmised ja pädevused on omavahel seotud ja igapäevaelus rakendatavad. Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid võimaldavad lõimida kunstiaineid teiste ainevaldkondadega ja kujundada pädevusi.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Arendatakse suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust ja vaadeldakse eri ajastute ning kultuuride lugusid muusikas ja kujutavas kunstis, teatri- ja filmikunstis.

Matemaatika. Arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid), samuti matemaatiliste sümbolite, kujundite ning mõistete tundmist.

Loodusained. Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi.

Sotsiaalsed. Vaadeldakse suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning eri kultuuride kommete ja pärimustega, kunsti ning kultuuri rolli ja muutumist ajaloo eri etappidel.

Tehnoloogia. Arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist, oskust innovaatilisi ideid kavandada ja praktikas ellu viia (loomisprotsess, tehnoloogiad ja tehnikad).

Kehaline kasvatus. Arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, mootorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.

Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Kunstiaineid on võimalik seostada kõigi läbivate teemadega. Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeainete eesmärgiseade puhul, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel lähtutakse kooliastmest ning õppeaine spetsiifikast.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kujundatakse iseseisva õppimise ja tegutsemise oskust, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ning hoiakute omandamisel. Erinevate õppevormide kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mis on olulised tulevases tööelus. Kunst ja muusika võimaldavad õpilastel teadvustada oma võimeid ja huvisid, omandada

nii ainealaseid kui ka üldisemaid mõtlemis- ning tegutsemisstrateegiaid. Tutvutakse kunstide mitmekülgsete väljunditega igapäevaelus, kunstidega seotud ametite ja elukutsetega, võimaldatakse vahetult kokku puutuda töömaailmaga, nt külastades loomeettevõtteid. Õpilastele tutvustatakse ainevaldkonnaga seotud erialasid ja edasiõppimise võimalusi.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Teabekeskkond. Need teemad hõlmavad mitmekülgseid oskusi, nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ning heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse probleemidega. Teadvustatakse ümbritsevat loodus- või tehiskeskkonda loomingu allikana ja õpitakse keskkonda säästma. Väärtustatakse pärandkultuuri ning rahvuskultuuri jätkusuutlikku arengut. Osatakse näha võimalusi taaskasutuseks, analüüsitakse tehiskeskkonna objekte ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilisest vaatepunktist.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kunstiainetes julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning ideesid katsetama ja ellu viima.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Kunstiainetes kasutatakse praktiliste loovtegevuste kaudu erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvat tehnoloogilises elu-, õpi- ning töökeskkonnas toime tuleva inimese kujunemist.

Tervis ja ohutus. Kunstiainetes teadvustatakse kunstidega tegelemise emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kujutavas kunstis kasutatakse materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.

Väärtused ja kõlblus. Kultuuriline identiteet. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku, Eesti ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, pärandkultuuri arenemist tänapäevases globaliseerivas maailmas. Kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka nüüdisaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusika- ja kunstiüritustel.

Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab õpilastele piisavalt aega puhata ja huvialadega tegelda;
- 3) võimaldatakse õpilasel õppida individuaalselt ning koos teistega, kasutades erinevaid õppemeetodeid ning arvestades õpilaste erinevaid õpistiile, et toetada nende kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad õpilaste huvisid ning suurendavad õpimotivatsiooni, arvestades sealjuures õpilaste individuaalsust ja konkreetse klassi võimekust;
- 5) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) kasutatakse mitmekesisist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, arvuti/

- multimeediaklass, virtuaalkeskond jne, käiakse õppekäikudel kontsertidel, teatrites, muuseumides, stuudiotēs, muusikakoolides, looduses, näitustel, raamatukogudes jne;
- 7) kasutatakse mitmekesist ja tänapäevast õppemetoodikat;
  - 8) seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist;
  - 9) leitakse tunnivälise loomingulise tegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, orkestrid, näituste kavandamine, töötoad jms).

Hindamise alused

Kunstivaldkonna ainete õpetamisel ja pädevuste hindamisel lähtutakse iga õpilase võimetekohasest arengust ja õpitulemuste saavutatusest. Hindamise aluseks on põhikooli riikliku õppekava üldosas sätestatu, põhikooli riiklikus ja kooli õppekavas esitatud õpitulemused. Hindamise kriteeriumid ja hindamise korraldus on täpsustatud kooli õppekavas.

Kunstivaldkonna õppeainetes on hindamise eesmärk toetada õpilaste arengut, innustada õpilasi isikupäraste ideede ja loovate lahenduste leidmisel ning suunata neid sihikindlalt õppima; suunata õpilaste enesehinnangu kujunemist, tekitada neis muusika-, kunsti- ja kultuurihuvi ning luua alus elukestvatele muusika- ja kunstiharrastusele; suunata ja toetada õpilasi haridustee valikul kunstide valdkonnas. Hindamine annab tagasisidet õpilaste individuaalse arengu kohta ning on lähtekohaks järgneva õppe kavandamisel.

Hindamisel lähtutakse ainevaldkonnas taotletavatest pädevustest, mille keskmes on:

- 1) õpilaste muusikaliste ja kunstialaste võimete areng;
- 2) teadmiste ja oskuste rakendamine muusitseerimisel ja kunstiloomingus;
- 3) isikupärane lähenemine loovülesannete lahendamisel.

Hindamisel väärtustakse õpilaste teoreetilisi teadmisi, püüdlikkust ja osalemist õppeprotsessis ning pingutust tulemuste elluviimisel. Hindamisel on oluline tunnustada lahenduste erinevusi ja väärtustada õpilaste isikupära.

Õpitulemuste hindamise vormid peavad olema mitmekesised, õpilaste arengut motiveerivad ja vastavuses nende õpitulemustega. Õpitulemusi hinnatakse numbriliste hinnetega ning sõnaliste hinnangute abil. Numbrilisele hindamisele lisandub suuline tagasiside. Nii sõnaliste hinnangute kui ka numbrilise hindamise puhul peavad õpilased teadma, mida ja millal hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Õpetajapoolsed suulised sõnalised hinnangud ning numbrilised hinded peavad motiveerima õpilaste arengut kunstivaldkonnas.

Hindamisel kasutatakse kujundavat ja kokkuvõtvat hindamist, lähtudes püstitatud õppeülesandest ning kehtiva õppekava sisust ja eesmärkidest.

Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead.

Kunsti õpetamisel juhendatakse õpilaste hindamisel kooliastmeti alljärgnevast.

I kooliastmes hinnatakse:

- 1) oskust kasutada kunstimõisteid ning teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) oskust kasutada loovtöodes erinevaid töövõtteid ja tehnikaid, käsitsedes materjale otstarbekalt ja töövahendeid ohutult;
- 3) loovat, isikupärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- või rühmatöös;
- 4) oskust väärtustada ja analüüsida enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle.

II kooliastmes hinnatakse:

- 1) teadmisi ja oskust arutleda visuaalse kunstiinfoga seonduvate nähtuste üle, kasutades kunstimõisteid, teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) osalemist loovas tööprotsessis, kasutades eneseväljenduseks erinevaid kunstitehnikaid ja -materjale;
- 3) oskust kavandada ning kujutada nii vaatluse kui ka ideede põhjal;
- 4) loovat, sihipärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- ja rühmatöodes;
- 5) oskust väärtustada ja analüüsida disainiobjekte, enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle ümbritsevas.

III kooliastmes hinnatakse:

- 1) teadmisi Eesti ja maailma kunstikultuurist;
- 2) oskust kasutada kunstimõisteid ja teadmisi ümbritseva visuaalkultuuri, maailma kultuuripärandi ning nüüdiskunsti teemadel arutledes;
- 3) teadliku kunstialase ja *kriitilise mõtlemise* arengut, mis väljendub mitmekesiste loovülesannete lahendamises iseseisvalt või rühmatööna, enda ja kaaslaste kunstitööde analüüsimises;
- 4) teadmisi, oskusi ja ideid kasutada erinevaid kunstitehnikad, seostada ning esitada oma kunstiloomingut ka tehnoloogiavahendite abiga;
- 5) oskust lahendada disainiülesandeid eesmärgipäraselt, rakendada kahe- ja kolmemõõtmelist kavandamist ja maketeerimist.

Muusika õpetamisel hinnatakse õpilaste teadmiste ja oskuste rakendamist, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi ning õppe- ja kasvatusesemärke muusikaliste osaoskuste lõikes alljärgnevalt:

- 1) laulmine – aktiivne osavõtt ühislaulmisest, õpitulemustes nimetatud ühislauluvara omandamine;
- 2) pillimäng – musitseerimine kaasmängudes rühmas ja/või üksi;
- 3) omalooming – lihtsa kaasmängu, ostinato või liikumise loomine, ideede välja- pakkumine ning teostamine, loomingulisus;
- 4) muusika kuulamine ja muusikalugu, õppekäigud – muusika üle arutlemine, muusikateoste analüüsimine ning oma seisukohtade põhjendamine, osalemine kirjalikes ja suulistes aruteludes;
- 5) tunnist osavõtu aktiivsus – aktiivne osalemine tunni eri osades;
- 6) tunniväline muusikaline tegevus – osalemine koolikooris, orkestris, ansamblis, esinemine kooliüritustel, kooli esindamine konkurssidel/võistlustel, sh muusikaolümpiaadil (neid punkte arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel).

Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab kunstivaldkonna ainete õppe klassis, kus on selleks vajalikud tingimused ja vahendid.

Kunst:

- 1) individuaalseks ja rühmatööks vajalik pind;
- 2) 500luksise päevalgusspektriga valgustus tööpinnal ning vesi/kanalisatsioon;
- 3) reguleeritava kõrgusega molbertid või lauad koos joonistusalusustega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused ning projektsioonitehnika;
- 4) vajalikud töövahendid ja materjalid;

- 5) kunstiraamatud, ajakirjad ja teatmeteosed;
- 6) DATA-projektori, foto- ja videokaamerate, skanneri ja printeri kasutamise võimalus ning internetiühendus.

Muusika:

- 1) muusikalisteks tegevusteks, sh rühmatöök ja liikumiseks vajalik pind;
- 2) fono- ja videoteegi (CD, DVD, VHS), DATA-projektori kasutamise võimalus;
- 3) vajalikud vahendid: naturaalklaver ja klaveritool, süntesaator, hifi- muusikakeskus, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm ja MIDI-salvestusprogramm;
- 4) Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), plokkflöödid või kuuekeelsed väikekanded, akustilised kitarrid.

Muusika õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli muusikaõpetuses taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
- 2) tunneb huvi muusika kui kunstiiligi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
- 3) mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
- 4) kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
- 5) väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäeva elu rikastajana;
- 6) teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb laulupidude traditsiooni edasikandmise protsessis ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
- 7) teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda;
- 8) teab Eesti ja paikkonna tuntumaid heliloojaid ja interpreete ning väärtustab kultuuritraditsioone;
- 9) mõistab, kuidas huvi valdkonna vastu, muusikalised võimed ja teadmised võimaldavad kujundada sellest hobi (harrastuse) või tulevad tulevikus kasuks ameti valikul.

Muusika õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilaste individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse abil. Muusikaõpetuse kaudu kujundatakse harmoonilisi isiksusi, tasakaalustatakse ja toetatakse õpilaste emotsionaalset arengut, sh teiste õppeainete omandamisel.

Muusikaõpetuse kaudu avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusika ainekava koostades on lähtutud järgmistest põhimõtetest:

- 1) teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;
- 2) rõhutada musitseerimise osatähtsust;

- 3) julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust;
- 4) teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
- 5) rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujunemisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel;
- 6) lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas välja kujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele.

Muusikaõpetuse koostisosad on musitseerimine (laulmine, pillimäng), muusikaline liikumine, omalooming, muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus, õppekäigud.

Muusika kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) laulmine,
- 2) pillimäng,
- 3) muusikaline liikumine,
- 4) omalooming,
- 5) muusika kuulamine.

Õppeaine koostisosad ja osaoskused on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses ning neid kujundatakse muusikaliste tegevuste kaudu.

Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut. Musitseerides arendatakse isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ning koos musitseerimiseks ja loominguliseks eneseväljenduseks. Rühmas või üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust, emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilaste enesehinnangut ja õpimotivatsiooni. Ühislaulmise ning koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ja kujundatakse isamaa-armastust.

Omalooming on seotud lihtsate kaasmängude, saadete, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise ja tekstide loomisega.

Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust.

Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete.

Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse ainekavas sisalduvat noodikirja lugemise oskust koos musitseerimisega.

Õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse kujundavad õpilaste silmaringi ja muusikalist maitset, teadmisi kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas ja peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist).

Muusikaõpetuse lahutamatuks osaks on kontserdielu korraldamine koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning nad saaksid ürituste korraldamise kogemuse.

Muusika õppe- ja kasvatusesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;
- 2) laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning vastavalt võimetele ühe- ja/või kahehäälses kooris;
- 3) laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 4) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 5) lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
- 6) rakendab pillimängu kaasmängudes;
- 7) kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
- 8) kirjeldab kuulatavat muusikat suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega;
- 9) väärtustab enese ja teiste loomingut;
- 10) mõistab laulupeo tähendust.

Õppesisu

I kooliastmes on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Laudakse nii ühehäälselt a cappella kui ka saatega. Kujundatakse alus muusikatraditsioonide säilitamiseks ja edasikandmiseks, mille üks väljund on õpilaste osalemine koolikoorige tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus. Pillimängus omandatakse rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna. Muusikaline liikumine hõlmab rahvatantse ja laulumänge ning muusikapala karakteri väljendamist liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Muusikalise kirjaoskuse algtööd omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu ja neid rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes. Õpilaste esinemisoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorig, solistid, erinevad pillikoosseisud jne). Mitmekülgse muusika kuulamise kogemuse saavutamiseks ja kontserdikultuuri kujundamiseks ning silmaringi avardamiseks võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

Õpitulemused

1. KLASS	2. KLASS	3. KLASS
Laulmine		

Tutvub laulmisele vajaliku loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooni vajadusega.	Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning laulab emotsionaalselt üksi ja rühmas.	
Õpib mõistma ja väljendama laulude sisu ning meeleolu.	Mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu.	
Tutvub lihtsate meloodiatega, laulab neid käemärkide- ja astmetrepi abil ning kasutab lauldes astmenimetusi ning käemärke.	Laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid).	
Laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule ning eesti rahvalaule.	Laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule.	
Laulab peast kooliastme ühislause: „Viimsi Kooli hümn” (K. Erm), „Eesti hümn” (F. Pacius), „Viimsi kooli sünnipäevalaul” (M.-L. Rahumets), lastelaulud „Lapsed, tupp”, „Kevadel” (Juba linnukesed ...), „Mutionu pidu” (Elas metsas mutionu...), „Oh kuusepuu” (saksa viis)	Laulab peast kooliastme ühislause: „Viimsi Kooli hümn” (K. Erm), „Eesti hümn” (F. Pacius), „Viimsi kooli sünnipäevalaul” (M.-L. Rahumets), lastelaulud „Muti metroo” (R. Päts), „Tiliseb, tiliseb aisakell”	Laulab peast kooliastme ühislause: „Viimsi Keskkooli hümn” (K. Erm), „Eesti hümn” (F. Pacius), „Viimsi kooli sünnipäevalaul” (M.-L. Rahumets), „Aisakell” (rahvalaul Ameerikast), „Mu isamaa armas” (rahvalik laul), „Kevadpidu” (lastelaul), „Teele, teele kurekesed” (tuntud lastelaul).
Pillimäng		
Tutvub keha-, rütmi- ja plaatpillide kasutamise võimalustega.	Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes.	
On omandanud rütmipillide- ja plaatpillide lihtsamad mänguvõtted.	Õpib tundma väikekandel või plokkflöödil esmaseid mänguvõtteid.	On omandanud 6-keelse väikekandel või plokkflöödil esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides.

Muusikaline liikumine	
Tunnetab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu.	Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu.
Tutvub eesti laulu- ja ringmängudega.	Tantsib eesti laulu- ja ringmänge.
Omalooming	
Kasutab muusikaliste tegevuste juures lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja kaaspillidel.	Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel.
Kasutab lihtsates kaasmängudes etteantud astmemudeleid.	Kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid.
Loob laulusõnu.	Loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne.
Väljendab liikudes muusika meeleolu.	Kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.
Muusika kuulamine ja muusikalugu	
On tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (tempo, dünaamika ja muusikapala karakter ehk üldmeeleolu).	On tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus).
Eristab kuuldaliselt laulu ja pillimuusikat.	

Eristab kuuldeliselt 2-ja 3-osalist taktimõõtu muusikas.	Eristab kuuldeliselt 2-ja 3-osalist taktimõõtu muusikas ning kasutab oskussõnu nende kirjeldamiseks (marss, valss).	Eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat.
On tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega.	On tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, löötspill, sarvepill, vilepill, torupill).	On tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, löötspill, torupill, sarvepill, vilepill).
Kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara (vaikselt, valjult - <i>piano, forte</i>).	Kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara (<i>piano, forte, fermaat</i>).	Kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara (<i>piano, forte, crescendo, diminuendo</i>).
Muusikaline kirjaoskus		
Mõistab järgmiste helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, veerandpaus	Mõistab järgmiste helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, veerandpaus	Mõistab järgmiste helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, veerandpaus, TI-RI-TI-RI, TA-I-RI, poolpaus, tervetaktpaus
Tutvub 2- ja 3-osalise taktimõõduga.	Mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust.	Mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides.

<p>Tajub ja laulab järgi astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides. Tutvub astmerea esimeste SO, MI, RA astmetega.</p>	<p>Tajub ja õpib laulma uusi astmeid JO, LE, alumine SO ja RA ning seob neid eelnevalt omandatud astmete –ja astmemudelitega. Mõistab JO-võtme tähendust ja kasutab seda praktikas.</p>	<p>Tajub ja õpib laulma uusi astmeid NA ja DI ning seob neid eelnevalt omandatud astmete- ja astmemudelitega. Tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides. Mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes. Õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida;</p>
<p>Mõistab järgmiste oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:</p> <p>a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, lõpujoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, punkt noodivältuse pikendajana;</p> <p>b) koorijuht, koor, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;</p> <p>c) muusikapala, salm, refrään, <i>ostinato</i>-kaasmäng, eelmäng, vahemäng;</p> <p>d) rütm (meetrum), meloodia, vaikselt, valjult (piano, forte).</p>	<p>Mõistab järgmiste oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:</p> <p>a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana;</p> <p>b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;</p> <p>c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, valss, <i>ostinato</i>, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;</p> <p>d) rütm (meetrum), tempo, vaikselt, valjult, piano, forte, fermaat;</p> <p>e) laulurepertuaariga tutvustatakse märke <i>latern</i>, <i>segno</i> ja volt.</p>	<p>Mõistab järgmiste oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:</p> <p>a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana;</p> <p>b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;</p> <p>c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, <i>ostinato</i>-kaasmäng, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;</p> <p>d) rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, valjenedes, vaibudes (<i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>crescendo</i>, <i>diminuendo</i>);</p> <p>e) <i>latern</i>, <i>segno</i>, volt.</p>

Kirjeldab muusikaelamust.	kogetud	Kirjeldab muusikaelamusi nende kohta arvamust.	kogetud ning avaldab	Kirjeldab muusikaelamusi nende kohta arvamust muusikalist oskussõnavara kasutades..	kogetud ning avaldab
Õppekäigud					
Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil;					
kasutab arvamust väljendades muusika oskussõnavara.					

Muusika õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes;
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslasi;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 6) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- 8) julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- 9) kasutab muusika oskussõnu kuulatavate muusikapalade kirjeldamisel ning suunavate küsimuste abil oma arvamuse põhjendamisel; mõistab autorsuse tähendust;
- 10) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- 11) leiab iseloomulikke jooni Eesti ja teiste maade rahvamuusikas;
- 12) tunneb huvi oma kooli ja paikkonna muusikaelu ning -sündmuste vastu ja osaleb selles, mõistab laulupeo traditsiooni tähendust.

4.klass

Muusika õppesisu II kooliastmes

II kooliastmes tähtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised osaoskused on laulmine ja pillimäng. Klassitunnis lauldakse *a cappella* ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt. Pillimänguoskusi süvendatakse erinevates pillikoosseisudes ning arendatakse edasi kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid.

Muusikalises liikumises on pöhirõhk eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise abil. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtis on osata kasutada muusika oskussõnu arvamuse avaldamisel ja põhjendamisel. Võimaluse korral kuulatakse ka paikkondlike heliloojate ning interpretide loomingut.

Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse mitmesugustes muusikalistes tegevustes.

Õpilaste muusikalise eneseväljenduse oskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms).

Muusika kuulamise kogemuse ning kontserdikultuuri kujundamiseks ja silmaringi avardamiseks külastatakse kontserte ning muusikaetendusi ja käiakse õppekäikudel.

Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane:

- laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;
- seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega $G-g^2$;
- rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- laulab peast kooliastme ühislauke: „Viimsi Keskkooli hümn” (K. Erm), „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), „Püha öö” (F. Gruber).

Pillimäng

Õpilane:

- kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või *ostinato*'des;
- rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid; seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;
- kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- väljendab liikumise kaudu muusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

- loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või *ostinato*'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- kasutab improvisatsioonides astmemudeleid;
- loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne;
- kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), teab Eesti laulupidude traditsiooni;
- kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid)
- tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille.
- iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara;
- teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- mõistab helivältuste (TI-TIRI, TIRI-TI, TA-I-TI, kaheksandikpaus, terve noot, terve paus), rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes.
- mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);
- mõistab viulivõtme ja absoluutsete helikõrguste G–g² tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- mõistab duur-, moll-helilaadi tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:
  - eeltakt, viulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), toonika ehk põhiheli;
  - vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, improvisatsioon;
  - tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid);
  - dünaamika: *piano*, *forte*, *mezzopiano*, *mezzoforte*, *pianissimo*, *fortissimo*, *crescendo*, *diminuendo*;
- kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.

Õppekäigud

Õpilane:

- arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

5.klass

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane:

- laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;
- seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega G–g²;
- rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- laulab peast kooliastme ühislause: „Viimsi Keskkooli hümn” (K. Erm), „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), „Püha öö” (F. Gruber).

Pillimäng

Õpilane:

- kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid;
- rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid ja seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;
- kasutab lihtsas pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi;
- kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- tunnetab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

- loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel.
- loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne.
- kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat.

- kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); teab Eesti laulupidude traditsiooni.
- kuulab ning eristab instrumentaalmuusikas pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid).
- tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse.
- on tutvunud valikuliselt Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi ja Norra muusikatradsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt.
- iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust.
- teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- mõistab järgmiste helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:
- TI-TI-RI, TI-RI-TI, TA-I-TI, TAI-RI
- mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4 ja 4/4 tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning teab nende seost absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);
- on tutvunud viulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendusega.
- mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- mõistab järgmiste oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:
  - eeltakt, viulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekaar, paralleelhelistikud;
  - vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon;
  - tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid);
  - tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.

Õppekäigud

Õpilane:

- arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

6.klass

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane:

- laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;
- tutvub absoluutsete helikõrgustega g-G2;
- seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g-G2;
- rakendab muusikalisi teadmisi üksi ja rühmas lauldes;
- rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- laulab peast kooliastme ühislauke: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Eesti lipp” (E. Võrk), „Kas tunned maad” (J. Berad), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul), „Püha öö” (F. Gruber).

Pillimäng

Õpilane:

- kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid ja seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;
- kasutab lihtsas pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi;
- kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- tantsib eesti ja teiste rahvaste laulu- ja ringmänge;
- väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

- loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne;
- kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); teab Eesti laulupidude traditsiooni;
- kuulab ning eristab instrumentaalmuusikas pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid);

- tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse;
- on tutvunud valikuliselt Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi ja Norra muusikatraditsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt;
- iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara;
- teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- mõistab järgmiste helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);
- mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- mõistab järgmiste oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:
  - eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud;
  - vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon;
  - tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid);
  - tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.

Õppekäigud

Õpilane:

- arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaalamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- kasutab muusikalist oskussõnavara.

Muusika õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme;
- 2) laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt hääle omapärasest;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja

- pillikoosseisudes;
- 4) mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;
  - 5) oskab kuulata ennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos muusitseerides;
  - 6) suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse;
  - 7) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislauke;
  - 8) kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
  - 9) rakendab üksi ja rühmas muusitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;
  - 10) väljendab kuuldu muusika kohta arvamust ning kasutab seisukohta põhjendades ja muusikapalu nii suuliselt kui ka kirjalikult analüüsides muusikalist oskussõnavara;
  - 11) leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused;
  - 12) väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
  - 13) teab autoriõigusi ning nendega kaasnevat õigusi ja kohustusi, huvitub muusikaalasest tegevusest ning väärtustab seda ja osaleb kohalikus kultuurielus;
  - 14) omab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest, ametitest ja võimalustest muusikat õppida;
  - 15) kasutab muusikalistes tegevustes infotehnoloogia vahendeid.

Õppesisu

III kooliastmes on tähelepanu keskmes õpilaste iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse muusitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarriga akordmänguvõtted.

Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatööna. Õpilaste huvi toetamiseks pop- ja rokkmuusika vastu tuleks leida koolis ansambli mängu harrastamise võimalusi.

Muusikat kuulates on tähtis kujundada kuuldu põhjal oma arvamus ning seda argumenteeritult põhjendada nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale.

Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes. Õpilaste isikupärast esinemisoskust toetatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms).

Et arendada kuulamiskogemust, kujundada kontserdi külastamise kultuuri ning avardada silmaringi, külastatakse kontserte ja muusikaetendusi ning käiakse mitmesugustel õppekäikudel, kohtutakse kodu- ja paikkonna, aga ka Eesti tuntud heliloojate ja interpretidega. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

7.klass

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane:

1. laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoiu häälemurdeperioodil;
2. mõistab relatiivsete helikõrguste (astmed) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides;
3. kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
4. laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
5. Laulab peast kooliastme ühislaule: „Viimsi Kooli hümn“ (K. Erm), „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius), „Viimsi Kooli sünnipäevalaul“ (M.-L. Rahumets), „Koolikell“ (U. Naissoo)

Pillimäng

Õpilane:

1. kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti ja/või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või *ostinato*'des;
2. võimalusel rakendab musitseerides kitarri lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;
3. kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Omalooming

Õpilane:

1. loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
2. loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või *ostinato*'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
3. kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid (astmed) ja absoluutseid (tähtnimed) helikõrgusi;
4. loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne;
5. väljendab muusika karakterit ja meeoleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

1. kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber) ning muusikateose ülesehitust;
2. eristab kõla ja välimuse järgi keel-, puhk-, löökpille ja pillikoosseise;
3. teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;
4. tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;
5. on tutvunud Eesti ning Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;
6. arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult;

7. tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

1. mõistab süngoobi, triooli, erinevate rütmifiguuride ja pausi tähendust ning oskab neid kasutada muusikalistes tegevustes;
2. mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 tähendust ja arvestab neid musitseerides;
3. kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmed) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);
4. mõistab helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning lähtub nendest musitseerides;
5. mõistab muusikaliste oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas (sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused);
6. mõistab heli tekkimise ja heli omadustega seotud termineid.

Õppekäigud

1. külastab kontserte ja muusikalavastusi ning kasutab omandatud teadmisi ja oskusi muusika analüüsimisel;
2. saab aru iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamise ja väärtushinnangute kujundamise vajalikkusest;
3. huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus.

8.klass

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane:

1. laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoiu häälemurdeperioodil;
2. mõistab relatiivsete (astmed) ja absoluutsete (tähtnimed) helikõrguste vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides;
3. kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
4. laulab ea- ja teemakohaseid ühe- ja mitmehäälseid laule ning kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
5. Laulab peast kooliastme ühislaulu: „Viimsi Kooli hümn” (K. Erm), „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm” (F. Pacius), „Viimsi Kooli sünnipäevalaul” (M.-L. Rahumets), „Oma laulu ei leia ma üles” (V. Ojakäär).

Pillimäng

Õpilane:

1. kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti ja/või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või *ostinato*'des;

2. võimalusel rakendab musitseerides kitarri lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimed) pillimängus;
3. kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Omalooming

Õpilane:

1. loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
2. loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või *ostinato*'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
3. kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid (astmed) ja absoluutseid (tähtnimed) helikõrgusi;
4. loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne;
5. väljendab muusika karakterit ja meeoleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

1. kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber) ning muusikateose ülesehitust;
2. eristab kõla ja kuju järgi klahvpille ja pillikoosseise ning elektroonilisi pille;
3. on tutvunud eesti popmuusika pärandiga;
4. on tutvunud maailma rock- ja popmuusika pärandiga;
5. on tutvunud maailma rahvaste muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;
6. arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult;
7. tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

1. mõistab süngoobi, triooli, erinevate rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
2. mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 tähendust ja arvestab neid musitseerides;
3. kasutab laule õppides absoluutseid helikõrgusi (tähtnimed);
4. mõistab helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning lähtub nendest musitseerides;

Õppekäigud

1. külastab kontserte ja muusikalavastusi ning kasutab omandatud teadmisi ja oskusi muusika analüüsimisel;
2. saab aru iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamise ja väärtushinnangute kujundamise vajalikkusest.
3. huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus.

9.klass

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane:

1. laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoiu häälemurdeperioodil;
2. mõistab relatiivseid (astmed) ja absoluutseid (tähtnimed) helikõrgusi noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides;
3. kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
4. osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
5. laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
6. laulab peast kooliastme ühislause: „Viimsi Kooli hümn” (K. Erm), „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm” (F. Pacius), „Viimsi Kooli sünnipäevalaul” (M.-L. Rahumets), „Saaremaa valss” (R. Valgre).

Pillimäng

Õpilane:

1. kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti ja/või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või *ostinato*'des;
2. võimalusel rakendab musitseerides kitarri lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimed) pillimängus;
3. kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Omalooming

Õpilane:

1. loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
2. loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne;

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

1. kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber) ning muusikateose ülesehitust;
2. eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat;
3. eristab pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi ja muusikateatri eri liike;
4. tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;
5. on tutvunud Eesti ja teiste rahvaste muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;
6. arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult;
7. tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

1. mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
2. mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik-taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
3. kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmed) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);
4. mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;
5. teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;
6. mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
  - sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused;
  - ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel;
  - pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika.

Õppekäigud

1. külastab kontserte ja muusikalavastusi ning kasutab omandatud teadmisi ja oskusi muusika analüüsimisel;
2. saab aru iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamise ja väärtushinnangute kujundamise vajalikkusest.
3. huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus

Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli kunstiõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) oskab loomingulises tegevuses, loovtöö, uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ja kriitilise mõtlemise ning probleemi lahendamise oskusi;
- 2) tunnetab ja arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
- 3) õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiõid, rakendades õpitud teadmisi ja oskusi;
- 4) eksperimenteerib mõtete, mõistete, vahendite, materjalide ning tehnikatega;
- 5) töötab iseseisvalt ja teeb koostööd kaaslastega;
- 6) rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
- 7) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 8) seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 9) mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja kunsti rolli ühiskonnas;
- 10) väljendab oma arvamusi ja teadmisi suuliselt ning kirjalikult, kasutades (kunsti)oskussõnavara;
- 11) tegutseb eetilisel ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades;
- 12) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaini näidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 13) omab ülevaadet kunsti-, disaini- ja arhitektuurivaldkonnaga seotud ametitest ja elukutsetest.

Kunsti õppeaine kirjeldus

Põhikooli kunstiõpetuses omandatakse visuaalse hariduse algtõed ning arendatakse mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi ning kunstioskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises maailmas. Kunst võimaldab põhikooliõpilastel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

Kunstiõpetuses kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) uurimine ja oma ideede arendamine,
- 2) väljendusvahendite loov rakendamine,
- 3) teadmised visuaalkultuurist,
- 4) mõtestamine ja refleksioon.

Osaoskuste kujundamine ja arendamine on omavahel põimunud nii õpilaste loova ning iseseisva mõtlemisoscuse arenemise kui ka uute teadmiste omandamise, kinnistamise ning praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujundamine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti seostest, ruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest.

Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemina kui ka võtmena ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks.

Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele panevad aluse õppekäigud muuseumidesse, galeriidesse ja näitustele. Näidete valikul kunstiajalooost lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ning visuaalsest kultuurist lähiümbruses ja Eestis.

Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb kunstiõppes rõõmu mängulisest ja loovast tegutsemisest;
- 2) julgeb katsetada oma ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 3) oskab töötada iseseisvalt ja teha koostööd, väärtustab erinevaid lahendusi;
- 4) tunneb huvi lähikonna kultuuriobjektide vastu.

Kunsti õpitulemused, õppesisu ja õppetegevus I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- 1) esitab oma ideede erinevaid lahendusi;
- 2) rakendab kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise võtteid, oskab välja tuua kujutatava iseloomulikud jooned;
- 3) rakendab oma töödes mitmekesiseid kunstitehnikaid ja töövõtteid;
- 4) kasutab olulisemaid kunstimõisteid kunstiteoste ning enda ja kaaslaste loovtööde üle arutledes;
- 5) oskab nimetada Eesti kunstnikke, lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte;
- 6) uurib igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid, teab, kuidas luua ning tarbida säästvalt, arutleb ümbritseva visuaalse kultuuri nähtuste üle;
- 7) tuleb toime virtuaalsetes keskkondades, teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

1.klass

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) on tutvunud erinevate kunstitehnikatega;
- 2) oskab väljendada oma erinevaid ideid;
- 3) oskab kunstiliseks eneseväljenduseks kasutada otstarbekalt ja ohutult erinevaid töövõtteid ja -vahendeid;
- 4) oskab välja tuua kujutatava iseloomulikud jooned;
- 5) oskab kunstiteoseid kirjeldada kasutades lihtsamaid kunstimõisteid, oskab oma eelistusi põhjendada;
- 6) oskab märgata kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas ja virtuaalsetes keskkondades. On teadlik meedia ohtudest;
- 7) on tutvunud kodukoha kultuuriobjektidega;
- 8) on tutvunud ühe Eesti kunstniku töödega.

2.klass

Õpilane:

- 1) oskab oma ideid visuaalselt väljendada;
- 2) oskab leida kujutatava kõige iseloomulikumad jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks;
- 3) oskab vaadelda, kirjeldada ja võrrelda etteantud põhimõtete alusel enda ja kaaslase kunstitöid;
- 4) oskab rakendada otstarbekalt ja ohutult erinevaid kunstitehnikaid, töövõtteid ja vahendeid;
- 5) rakendab kahemõõtmelise kujutamise võtteid;
- 6) on tutvunud lähiümbruse oluliste kunsti- ja kultuuriobjektidega;
- 7) on tutvunud erinevate meedia kasutamise võimalustega kunstiliseks eneseväljenduseks. Teadvustab meedia ohtusid;
- 8) oskab nimetada vähemalt kaht Eesti kunstnikku.

3.klass

Õpilane:

- 1) väljendab kunstis julgelt ja loovalt oma erinevaid ideid.

- 2) oskab leida kujutatava kõige iseloomulikumad jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks;
- 3) oskab otstarbekalt kasutada erinevaid kunstitehnikaid, materjale ja töövõtteid;
- 4) rakendab kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise võtteid;
- 5) tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte. Oskab nimetada Eesti kunstnikke.
- 6) oskab arutleda kunsti üle, kasutab õpitud kunstimõisteid;
- 7) oskab kirjeldada enda ja kaaslaste töid kasutades õpitud kunstimõisteid;
- 8) tuleb toime nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes keskkondades, teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

Õppesisu ja tegevused:

	1.KLASS	2.KLASS	3.KLASS
Kujutamise- ja vormiõpetus	Lihtsamate figuuride ja esemete joonistamine. Inimese täisfiguuri kujutamine ja portree otsevaates. Sõidukite ja ehitiste kujutamine. Looduse kujutamine erinevatel aastaagadel.	Lihtsad (näo)proportsiooniree glid inimese kujutamisel. Inimese liikumisasendite kujutamine külgsuunas. Erinevate loomade kujutamine. Aastaaegade kujutamine.	Elusolendite kujutamine iseloomulikus asendis, paigal ja liikumises. Objektide suurusuhted. Taimede kujutamine.
Vestlused kunstist	Kunstiteoste vaatlus, nendest rääkimine. Kaaslaste tööde analüüs, tolerantne suhtumine kaasõpilaste töödessa. Kunstiteosed koolis (kooli aatrium, kaasõpilaste tööde näitused).	Kunstiteoste analüüs (teostes peituvad meeleolud). Rahvarõivaste ja rahvuslike elementide tutvustus. Kunstinäituse külastamine. Tutvumine Eesti kunstnike töödega.	Kunst ümbritsevas keskkonnas (meedia). Tutvumine Eesti kunstnike töödega.

Värvusõpetus	Maalimine kattevärvidega spontaanselt ja läbimõeldult. Uute värvitoonide saamine. Joonistamine õlipastellidega, värvi- ja viltpliiatsitega.	Põhivärvid ja nende segamisel saadavad sekundaarvärvid. Helestamine, tumestamine. Külmad ja soojad värvid. Joonistamine õlipastellidega, värvi- ja viltpliiatsitega.	Kuuevärviring, helestamine, tumestamine, külmad ja soojad toonid. Maalilise pinna kujutamine, värvivarjundid looduses.
Kompositsioon ja perspektiiv	Korrapärane rütm (muster). Kompositsioonireeglitega tutvumine.	Kontuur ja pinna muster. Objektide osaline kattumine. Pildi ülesehitus ehk kompositsioon. Taust ehk foon. Ribaornament.	Suuruse vähenemine kauguses. Silmapiir. Objektide osaline kattumine. Pildielementide rühmitamine.
Disain	Kollaaž rebituna. Erinevate trükitehnikatega tutvumine (nt kartulitrükk). Ruumikujunduselemendid.	Kollaaž. Ruumide kaunistamine tähtpäevaks. Trükitehnikate kasutamine. Tekstikujundus (oma nime kujundamine). Tootedisain (kott, särk); kaartide kujundamine	Teksti kujundamine (arvutikiri). Hoonete ja ehitiste disain. Lihtsamate dekoratiivesemete kavandamine ja valmistamine. Foto pildistamine, pildi kasutamine, raami disainimine. Lavakujundamine.

Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve, hindab enda ja teiste isikupära;
- 2) eksperimenteerib mõtete, vahendite, materjalide ja kunstitehnikatega;
- 3) tegutseb loovates ja uurimuslikes rühmatöodes ühise tulemuse nimel;
- 4) rakendab oma loomingulisi võimeid ja oskusi ka väljaspool kunstitundi;
- 5) on avatud erinevate kunsti- ja kultuuriilmingute suhtes;
- 6) tunneb huvi kunstiloomingu ja paikkondliku kultuuri vastu;
- 7) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
- 8) näeb loodust ja keskkonda säästva tarbimise võimalusi.

4.klass

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus

- Inimese kujutamine paigal ja liikumises. (näidismudelite ja skeemjooniste kasutamine)
- Loomade jt elusolendite kujutamine (iseloomuliku asendi, karvkatte, pinnafaktuuri jne kujutamine, kompimismeele arendamine)
- Modelleerimine ja erinevad materjalid (modelleerimine looduslikust- ja tehismaterjalist, voltimine)
- Keskkond ja selle kujutamine (erinevad keskkonnad ja looduskaitse)
- Kujutamine ruumis ja tasapinnal (erinevate tehnikate kasutamine)

Värvus-kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus

- Põhivärvid ja nende segamine värviringi alusel (ülesanded piiratud värvide arvuga)
- Rütm ja liikumine (rütm mõiste, rütmid meis ja meie ümber)
- Piiratud ja piiramata pind (mõisted: piiratud ja piiramata pind, objekti ja tausta seos)
- Perspektiiviõpetus (objekti kujutamine ees, taga ja keskel, elemendi esiletõst suuruse ja värvi abil)

Disain ja kirjaõpetus

- Ruumikujundus (klassi- või kooliruumi kaunistamine ja töö planeerimine)
- Kunstnik ja kujunduskunst (kunstniku elukutse ja tähtsus läbi ajaloo)
- Kirjakunst (nimetähtede kujundamine)
- Praktiline disain (karbi, mänguasja vms meisterdamine paberist või jääkmaterjalist)

Vestlused kunstist

- Erinevad kunstiliigid (maal, skulptuur, arhitektuur, teatrikunst)
- Kunstide seosed (rollimängud, kostüümid, kujundused)
- Rahvakunst ja selle areng (rahvakunstilelementide kasutamine kaasajal, ribaornamendi kujundamine)
- Looming ja autorlus (MINU-SINU-MEIE- looming ja selle tähtsustamine)

Tehnikad ja materjalid

- Skulptuur (skulptuur linnaruumis ja looduskeskkonnas)
- Maal (maalimine spontaanselt ja kavandi alusel)
- Graafika (erinevad trükitehnikad, kõrg- ja sügavtrükk)

Õpitulemused

Kujutamise- ja vormiõpetus

- Kujutab inimest paigal asendis eest- ja külgsuunas.
- Märkab esemete ja figuuride detaile, täiendab kujutist.
- Voldib paberit eeskujul järgi.
- Väärtustab elusloodust.
- Meisterdab tuttavatest materjalidest ja täiendab detailidega.
- Kavandab geomeetrisest kujundist templitrüki mustri.

Värvus-kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus

- Jälgib pinna katmisel kujutise kontuuri.
- Segab põhivärvide II astme värvid (värvuste tabeli eeskujul).
- Kujutab esemeid kahel horisontaalsel abijoonel (ees, taga).
- Vaatleb sihipäraselt, võrdleb ning rühmitab objekte ning nähtusi, kui rühmitusalus on antud.
- Mõistab rütmi tähendust (südamerütm, öö-päev, aastaajad jne).

Disain ja kirjaõpetus

- Kavandab oma tegevust õpetaja suunamisel.
- Mõõdab joonlaua abil ja kujundab tööle raami.
- Väärtustab kunstniku tööd.
- Teeb riskülikust ruudu voltimise teel.

Vestlused kunstist

- Leiab õpetaja suunamisel rahvakunsti elementidele erinevaid kasutusvõimalusi.
- Väärtustab kunstiloomingut ja hoidub selle kahjustamisest.
- Väljendab end erinevate kunstiliste väljendusvahendite kaudu.

Tehnikad ja materjalid

- Kasutab säästlikult töömaterjale.
- Iseloomustab akvarelli ja kattevärvide erinevat kasutusviisi.
- Teab kõrgtrüki põhimõtet.

5.klass

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus

- Inimese kujutamine paigal ja liikumises (näidismudelite ja skeemjooniste kasutamine)
- Loomade jt elusolendite kujutamine (iseloomuliku asendi, karvkatte, pinnafaktuuri jne kujutamine, kompimismeele arendamine)
- Modelleerimine ja erinevad materjalid (modelleerimine looduslikust- ja tehismaterjalist, voltimine)
- Keskkond ja selle kujutamine (erinevad keskkonnad ja looduskaitse)
- Kujutamine ruumis ja tasapinnal (erinevate tehnikate kasutamine)

Värvus-kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus

- Põhivärvid ja nende segamine värviringi alusel (ülesanded piiratud värvide arvuga)
- Rütm ja liikumine (rütm-i mõiste, rütmid meis ja meie ümber)
- Piiratud ja piiramata pind (mõisted: piiratud ja piiramata pind, objekti ja tausta seos)
- Perspektiiviõpetus (objekti kujutamine ees, taga ja keskel, elemendi esiletõst suuruse ja värvi abil)

Disain ja kirjaõpetus

- Ruumikujundus (klassi- või kooliruumi kaunistamine ja töö planeerimine)
- Kunstnik ja kujunduskunst (kunstniku elukutse ja tähtsus läbi ajaloo)
- Kirjakunst (nimetähtede kujundamine)
- Praktiline disain (karbi, mänguasja vms meisterdamine paberist või jääkmaterjalist)

Vestlused kunstist

- Erinevad kunstiliigid (maal, skulptuur, arhitektuur, teatrikunst)
- Kunstide seosed (rollimängud, kostüümid, kujundused)
- Rahvakunst ja selle areng (rahvakunstilelementide kasutamine kaasajal, ribaornamendi kujundamine)
- Looming ja autorlus (MINU-SINU-MEIE- looming ja selle tähtsustamine)

Tehnikad ja materjalid

- Skulptuur (skulptuur linnaruumis ja looduskeskkonnas)
- Maal (maalimine spontaanselt ja kavandi alusel)
- Graafika (erinevad trükitehnikad, kõrg- ja sügavtrükk)

Õpitulemused

Kujutamise- ja vormiõpetus

- Kujutab inimest liikumises.
- Kasutab õpitud tehnikaid kunstitööde loomiseks.
- Vormistab oma õpiülesanded nõuetekohaselt.
- Kombineerib detailidest lihtsamaid figuure näidise järgi.
- Kujutab erinevaid keskkondi ja märkab keskkonnale omaseid detaile.
- Kavandab ja teostab papitrükki õpetaja suunamisel.

Värvus-kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus

- Tõstab oma töödes tegelasi esile suuruse, asukoha ja värvi valiku abil.
- Väljendab osalise kattumise abil esemete ja figuuride paiknemist üksteise suhtes ees-ja tagapool, keskel.
- Kavandab töö ette antud pinnal.
- Kujundab tööle raami õpitud oskuste piires.

- Toob näiteid rütmi esinemisest igapäevaelus.

Disain ja kirjaõpetus

- Planeerib oma tegevust õpitud oskuste piires.
- Kujundab mustrit ruutvõrgustikule joonlaua abil.
- Toob näiteid kunstniku tööst (raamatu kujundus, joonisfilm vms).
- Voldib näidise järgi.

Vestlused kunstist

- Võrdleb oma ja kaaslaste töid (leiab peamised tegelased/objektid, toob esile sarnasusi ja erinevusi).
- Osaleb vestlustes rahvuskultuuri ja –kunsti teemadel (kodukandi rahvariided jne).
- Teab erinevaid kunstiliike ja oskab neid nimetada.

Tehnikad ja materjalid

- Nimetab jääkmaterjalide taaskasutusvõimalusi.
- Valib tööks sobiva pintslit.
- Nimetab mõnda õpitud trükitehnikat ja kirjeldab selle protsessi.

6.klass

Õppesisu

Disain ja keskkond

Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.

Probleemipõhiste lähteülesannete kasutamine. Trükiste, koomiksrite ja reklaamide pildikeele ning graafilise disaini kujundusvõtetega tutvumine. Kesk-konnasõbralik ja loov disain inimese teenistuses.

Märk – märk kui sümbol (nt sodiaagimärgid). Kiri – šrift varjuga, ruumiline kiri.

Pildiline ja ruumiline väljendus

Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks.

Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Kompositsiooni tasakaal, pinged, dominant ja koloriit. Liikumise kujutamine.

Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani. Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis.

Kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Värv kui väljendusvahend. Kunstiteoses sisulise ja vormilise eristamine. Kompositsiooni tasakaal, pinged, dominant ja koloriit.

Sõnumite ja emotsioonide edastamine kunstis. Oma tööde võrdlemine kunstiajaloo näidetega. Hoonete erinevused ajastute ja funktsiooni järgi. Pöördkehad ja mahulised esemed. Inimese

liikumisasendid. Keha mahulisus. Pea profiilis. Esemete jaotumine geomeetrilisteks kehadeks.

Materjalid ja tehnikad

Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni, foto, video, digitaalgraafika ja animatsiooni tehnikad ning töövõtted. Visandamine ja kavandamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Ruumilise kompositsiooni, mudeli või maketi valmistamine. Digitaalsete tehnikate katsetamine

Maal – segatehnikad. Skulptuur – materjalide kombineerimine. Graafika – sügavtrükk, heledusnüansid mustvalges grafiidijoonisuses.

Kunstikultuur

Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul. Kunstiteose analüüs. Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid. Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunst. Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest

Kunstiteoste analüüsimine. Kunstiürituste, kaasaegse kunsti näituste külastamine ja nähtu lahti mõtestamine.

Eesti ja maailm – kunst käsikäes ajalootunniga (kauged kultuurid, antiikkunst jms). Rahvakunst – taluarhitektuur.

Meedia ja kommunikatsioon

Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.

Virtuaalsetes kunsti- ja meediakeskkondades tegutsemise eetika ja ohutus. Tutvumine digitaalse kunsti töövahenditega (nt video, digitaalgraafika, animatsioon).

Kunstiteoste, arvutimängude, filmide, reklaamide jms vaatlemine ja nende üle arutlemine, kirjeldamine ja eelistuste põhjendamine. Liikumisillusiooni teke. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju.

Valgus, vari ja värv objekti vormi edasiandmisel. Vormimuutustest tulenev tähenduse muutus.

Õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

- tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve;
- väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi, loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;
- osaleb loovates ja uurimuslikes rühmatöödes tegutsedes ühise tulemuse nimel;
- kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;
- rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto jne);

- mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust; väärtustab paikkondlikku kultuuri ja kunstiloomingut;
- leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid;
- võrdleb igapäevaste tarbeesemete omadusi ja kavandab ideid elukeskkonna parandamiseks; mõistab enda võimalusi loodust säästvaks tarbimiseks;
- tööjuhendi järgimine.

Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) oskab loominguulises tegevuses, loovtöö ning uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ning kriitilise mõtlemise ja probleemilahenduse oskusi;
- 2) tunnetab ning arendab oma loominguulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
- 3) eksperimenteerib mõtete, mõistete, kunstitehnikate ja uute meediumidega;
- 4) rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
- 5) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 6) seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 7) mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja nüüdiskunsti rolli ühiskonnas;
- 8) väljendab oma arvamusi ja teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, kasutades kunsti oskussõnavara;
- 9) tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnas;
- 10) mõttestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaininäidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 11) omab ülevaadet kunsti, disaini ning arhitektuuriga seotud elukutsetest ja ametitest.

7. klass

Õpitulemused:

- tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid;
- loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi, esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid;
- kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid;
- kasutab kunsti õppides ning loovas praktikas oskuslikult erinevaid töövahendeid ja materjale;
- tunneb mõningaid Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisemaid kunstiteoseid ning võrdleb eri ajastute kunsti näiteid;
- analüüsib looduslike ja tehiskeskkondade objekte ning nendevahelisi seoseid, tunneb ühe koondpunkti perspektiivi;
- mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus;

- tunneb inimkeha ehitust ja selle proportsioone;
- mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.
-
- **Õppesisu**
- Mitmesugused kunstmaterjalid ja tehnikad: maalimine, joonistamine, modelleerimine (skulptuur), kollaaž.
- Värv-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.
- Kujutamise- ja vormiõpetus. Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted. Disain kui probleemilahendus.
- Teksti ja pildi koosmõju graafilises disainis. Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted.
- Kunstiteosed ja stiilid, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina. Sõnum ja kontekst.

8. klass

Õpitulemused:

- tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid;
- loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi, esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid;
- kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid;
- kasutab kunsti õppides ning loovas praktikas oskuslikult erinevaid töövahendeid ja materjale;
- tunneb mõningaid Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisemaid kunstiteoseid ning võrdleb eri ajastute kunsti näiteid, on suuteline mõistma väljendusvahendite ja hinnangute muutumist kultuuriajaloo vältel;
- analüüsib looduslikke ja tehiskeskkondade objekte ning nendevahelisi seoseid ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist;
- tunneb ühe ja kahe koondpunkti perspektiivi;
- mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus;
- tunneb inimkeha ehitust ja selle proportsioone;
- kasutab visuaalse kommunikatsiooni vahendeid, arutleb pildikeele kultuuriliste märkide üle;
- mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis;
- esitleb enda loovtööde tulemusi ja põhjendab valikuid, tõlgendab kaaslaste loovtöid

Õppesisu

- Mitmesugused kunstmaterjalid ja tehnikad: maalimine, joonistamine, modelleerimine (skulptuur), kollaaž.
- Värv-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.
- Kujutamise- ja vormiõpetus. Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine.

- Kujutav geomeetria: ruumilisest kujundist tasapinnaliste vaadete joonestamine, kolmvaate põhjal ruumilise kujundi konstrueerimine. Perspektiiv 2 koondpunkti abil.
- Teksti ja pildi koosmõju graafilises disainis. Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted.
- Kunstiteosed ja stiilid, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina. Sõnum ja kontekst.
- Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad. Kunst peegeldamas ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut.
- Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö ning seosed loomemajandusega. Näited Eesti kunstnike, arhitektide ja disainerite loomingust.